

STAATSBLAD VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

No. 15. HEERENDIENSTEN. BATAVIA. *Regeling der heerendiensten in de onderdistricten Pledang en Bondongan der afdeeling Buitenzorg van genoemd gewest.*

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIË,

Den Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Saluut!
doet te weten:

Dat Hij, voor de onderdistricten *Pledang* en *Bondongan* der afdeeling *Buitenzorg* (residentie *Batavia*) willende uitvoering geven aan de eerste alinea van artikel 57 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*;

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië*;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Artikel I. Met buitenwerkingstelling van alle daarmede strijdige bepalingen, voor de onderdistricten *Pledang* en *Bondongan* der afdeeling *Buitenzorg* (residentie *Batavia*) vast te stellen de volgende regelen betreffende den aard en duur der persoonlijke diensten, waartoe de inboorlingen aldaar verplicht zijn, en de gevallen waarin, benevens de wijze, waarop zij kunnen worden gevorderd.

§ 1. Behoudens de uitzonderingen in § 2 bedoeld, zijn heeren-dienstplichtig *alle werkbare mannen*, behoorende tot de Inlandsche bevolking.

§ 2. Van het verrichten van heerendiensten zijn de volgende categorieën van personen vrijgesteld:

- a. ambtenaren en beambten, dessahoofden, leden van het dessabestuur en door den Resident erkende godsdienstleeraars en personeel der moskeeën;
- b. gewezen ambtenaren, eervol ontslagen dessahoofden en gegageerde militairen;
- c. magangs en andere klassen van personen, die om redenen van billijkheid en in overeenstemming met bestaande gebruiken door den Resident worden vrijgesteld.

Heerendienstplichtigen, gevestigd op het erfpachtsperceel *Tjogrek*, dan wel op gronden in eigendom of met het recht van opstal bezeten, zijn van de heerendiensten vrijgesteld, indien zij in vasten dienst zijn van de bezitters dier gronden.

§ 3. Behoudens wanneer zulks bij rampen van hooger hand, dan wel tot afwending van algemeen gevaar tijdelijk noodig mocht zijn,

in welke gevallen desvereischt over alle werkbare mannen kan worden beschikt, worden onder geen naam of voorwendsel van de heerendienstplichtigen andere diensten gevorderd dan die, benoodigd voor:

- a. het aanleggen, herstellen en onderhouden van wegen;
- b. het bezetten van wachthuizen;
- c. het herstellen en onderhouden van dammen en waterleidingen;
- d. het vervoeren van personen en troepen op marsch en van hunne goederen, op den voet, aangegeven in de ordonnantie van 3 Mei 1875 (Staatsblad n°. 110).

Deze laatste dienst wordt alleen gevorderd indien tegen de vastgestelde tarieven geen vrije koelies te bekomen zijn.

§ 4. Ongerekend de diensten, bedoeld onder *d* van § 3 hiervoren, en behalve wanneer zulks bij rampen van hooger hand dan wel tot afwendig van algemeen gevaar tijdelijk noodig mocht zijn, worden van één heerendienstplichtige niet meer gevorderd dan 20 dagen arbeid in het jaar.

De duur van een dag arbeid, voor de onder § 3 bedoelde diensten gevorderd, bedraagt hoogstens 12 uren, daaronder begrepen de tijd, noodig voor het afleggen van den afstand tusschen de woning van den dienstplichtige en het werk, benevens de noodige rusttijd.

§ 5. De diensten worden zooveel mogelijk over de dessa's gelijkmatig verdeeld.

Elke dessa wordt naar gelang der werkkrachten, waarover tot het doen van heerendienst mag worden beschikt, belast met een werktaak (quantum arbeid), beperkt tot een minimum aantal plaatsen van tewerkstelling.

§ 6. De verdeeling der aan elke dessa opgelegde werktaken wordt aan haar zelve overgelaten.

§ 7. De verdeeling der diensten tusschen de verschillende dessa's geschiedt met inachtneming van den kortst mogelijken afstand tusschen de woningen der dienstplichtigen en de plaatsen, waar zij worden tewerkgesteld, met dien verstande dat die afstand in geen geval meer mag bedragen dan 8 paal (2½ uur gaans).

§ 8. De heerendiensten, sub *a*, *b* en *c* van § 3 vermeld, worden zonder loon of tegemoetkoming verricht.

§ 9. De Inlandsche bevolking is niet verplicht tot eenige levering, betaald of onbetaald, van materialen of andere goederen, die haar bijzonder of gemeentelijk eigendom zijn.

Elke vordering van dien aard is onvoorwaardelijk verboden, behoudens het voorkomende in artikel 67 der bepalingen, regelende de onteigening ten algemeenen nutte (Staatsblad 1864 n°. 6) en de ordonnantie van 3 Mei 1875 (Staatsblad n°. 110).

§ 10. Het bovenstaande is niet van toepassing op de gemeentelijke diensten, die, behoudens de maatregelen, welke noodig mochten

blijken om ze binnen billijke grenzen te houden of terug te brengen, aan geen rechtstreeksche regeling van bestuurswege onderworpen zijn.

Inmenging van Europeesche of Inlandsche ambtenaren met het doel om de gemeentelijke diensten uit te breiden of te verzwaren, is uitdrukkelijk verboden.

Artikel II. De ordonnantie van 17 December 1890 (Staatsblad n°. 248) wordt voor de onderdistricten *Pledang* en *Bondongan* der afdeeling *Buitenzorg* (residentie *Batavia*) buiten werking gesteld.

Artikel III. Deze ordonnantie treedt in werking op 1 Maart 1896.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* geplaatst en, voor zooveel noodig, in de *Inlandsche* en *Chineesche* talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage Colleges en Ambtenaren, Officieren en Justiciëren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 20sten Januari 1896.

VAN DER WIJCK.

De Algemeene Secretaris,

A. D. H. HERINGA.

Uitgegeven den drie en twintigsten Januari 1896.

De Algemeene Secretaris,

A. D. H. HERINGA.